

Prilog istraživanju bentoskih biocenoza
južnog Jadrana

(PRELIMINARNO SAOPĆENJE)

*Contribution à la recherche des biocoenoses benthiques
de l'Adriatique méridionale*

Dr Helena Gamulin-Brida

Institut za biologiju Sveučilišta u Zagrebu Odjel za ekologiju

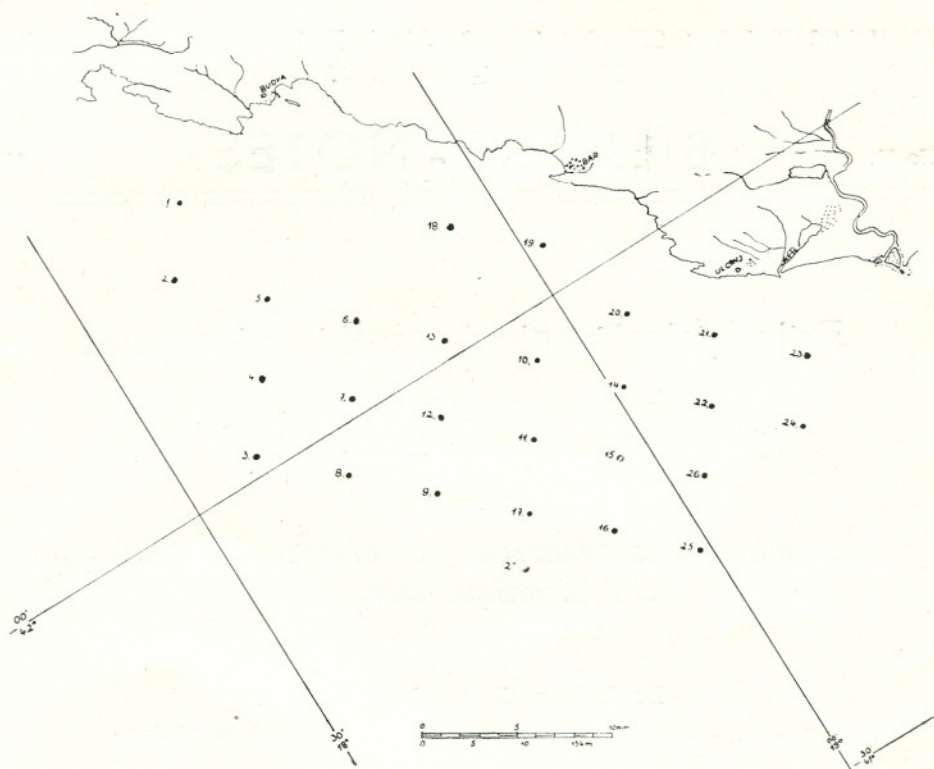
Bionomijska istraživanja na području dubljeg litorala u primorju Crne Gore nisu dosada vršena. Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu omogućio mi je da u kolovozu 1961. započnem istraživanja u tom smislu prigodom krstarenja m/b »Bios« u južnom Jadranu, organiziranom u cilju ribarstveno-privrednih istraživanja, koja je vršio ing. dr Šime Županović. Najljepše se zahvaljujem Upravi i svim članovima Instituta.

Krstarenjem je obuhvaćeno obalno područje Crne Gore od Budve pa do iza Ulcinja prema ušću Bojane, u dubinama od 60 do 120 m idući do oko 25 Nm u otvoreno more.

Istraživanja smo vršili na 27 postaja od kojih se samo jedna (položaj br. 27, uglavnom najotvorenije smještena postaja (vidi priloženu geografsku kartu) podudara s položajima ekspedicije »Hvar« (Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu, 1948/49).

Materijal je sabiran povlačnom mrežom; alge su posebno konzervirane i predane na determinaciju prof. dr A. Ercegoviću.

Na temelju podataka koje sam dosada obradila, proizlazi da je u Crnogorskom primorju najviše rasprostranjena biocenoza obalnog muljevitog dna s karakterističnim, odnosno preferantnim, vrstama *Cardium paucicostatum*, *Dorippe lanata*, *Stichopus regalis*, *Alcyonium palmatum*. U vezi sa slabo razvedenom obalom Crnogorskog primorja u poređenju sa srednjodalmatinskom obalom u ovim predjelima je morsko dno jednoličnije, a osobito velika prostranstva istraživanog predjela zauzima muljevito područje. Manje površine zauzimlju biocenoze pješčano-ljušturnog dna obalnog i otvorenijeg predjela, te razne biocenoze koralinskog ciklusa.

Geografski položaj istraživanih postaja u primorju Crne Gore
Position des Stations

Ne ulazeći ovdje u detaljnije podatke navest ću samo neke osobine biocenoze koje sam dosad u Crnogorskom primorju mogla konstatirati: na postaji br. 6 na otvorenom moru jugozapadno od Budve, u dubini od 80 m na pješčano-ljuštturnom dnu, mjestimično učvršćenom djelovanjem briozoa i serpulida, nalazi se biocenoza vrlo sličnog faunističkog sastava kao na postaji »Pakleni Otoci« u Viškom kanalu, npr. na obim postajama su česte vrste *Pinna pectinata*, *Cidaris cidaris*, *Echinus acutus*, zatim u manjoj količini *Luidia ciliaris* i dr.; zmijača *Ophiacantha setosa* je češća na postaji »Pakleni Otoci« nego u južnom Jadranu. Ali na postaji broj 6 u južnom Jadranu znatno je češći ježinac *Centrostephanus longispinus* Peters, koji je dosad uopće smatran rijetkom vrstom u Jadranu. Samo pri ovom jednosatnom povlačenju mreže nađeno je 8 primjeraka tog ježinca na ovoj postaji južnog Jadrana. Inače sam tu vrstu nalazila jedino na postaji »Pakleni Otoci« u Viškom kanalu, ali samo katkada pojedinačne primjerke.

Učestalost vrste *Centrostephanus longispinus* na spomenutoj postaji zanimljiva je u zoogeografskom pogledu. Prema J. M. Pérèsu i J. Picardu (1958) *Centrostephanus longispinus* se nalazi u većim količinama u koralinskim biocenozama istočnog Mediterana gdje je također česta zvjezdača *Hacelia attenuata* Gray, dok su u zapadnom Mediteranu obje ove vrste dosta rijetke.

Zvjezdaču *Hacelia attenuata* nalazila sam često na koralinskom i litotamnijskom dnu u predjelu srednjeg otvorenog Jadrana oko Sv. Andrije, Brusnika i još nekih otoka i hridi prigodom krstarenja na postajama gdje je dr Ercegović istraživao rasprostranjenje alga; česta je također oko otoka Mljeta, Dubrovnika i dalje uz obalu prema jugu.

Premda Jadran geografski pripada istočnom dijelu Sredozemnog mora, poznato je da se srednji Jadran s obzirom na hidrološke prilike i faunistički sastav podudara sa zapadnim dijelom Sredozemnog mora, dok plitki sjeverni dio ima jako izražene svoje individualne karakteristike. Međutim, izgleda da se idući prema jugu u Jadranu počinju pojavljivati i neke osobine orijentalnog karaktera.

LITERATURA

- Gamulin-Brida, H.: Biocenoze dubljeg litorala u kanalima srednjeg Jadrana. — Acta adriatica, Vol. IX. Split, 1962.
- Koehler, R.: Les Echinodermes des mers d'Europe. — Paris, I, II, 1924, 1927.
- Pérès, J.M. et Picard, J.: Manuel de bionomie benthonique de la mer Méditerranée. — Bull. St. Marine Endoume, 14, no. 23, Marseille, 1958.
- Tortonese, E.: La distribution bathymérique des Echinodermes, et plus particulièrement des espèces méditerranéennes. — Bull. Inst. Océanogr., Monaco, 956, 1949.

CONTRIBUTION À LA RECHERCHE DES BIOCOENOSSES BENTHIQUES DE L'ADRIATIQUE MÉRIDIONALE

H. Gamulin-Brida

RÉSUMÉ

L'auteur publie les premiers résultats de ces recherches sur les biocoenoses benthiques de l'Adriatique méridionale.

Dans l'étage circalittoral des côtes de Crna Gora (Monte Negro) la biocoenose des vases terrigènes côtières est la plus étendue, les fonds détritiques n'occupent pas de vastes surfaces et les fonds coralligens se trouvent par endroits limités ainsi qu'en Adriatique moyenne. Parmi les particularités des biocoenoses de l'Adriatique méridionale on peut citer l'abondance de l'oursin *Centrostephanus longispinus* Peters sur la station no 6 (fond coralligén, prof. cca 80 m) et de l'asteridé *Hacelia attenuata* Gray sur quelques autres endroits.

Selon Pérès et Picard (1958) l'abondance de ces espèces est propre au coralligène d'aspect oriental.